
A pedagógusképzés szerepe a baszk nyelv újjászületésében – A CLIL¹ mint a többnyelvűség eszköze: beszámoló a Baszkföldi Egyetemen tett Erasmus+ mobilitásról

Valéria Árva

*Department of Foreign Languages and Literature
Faculty of Primary and Preschool Education, ELTE*

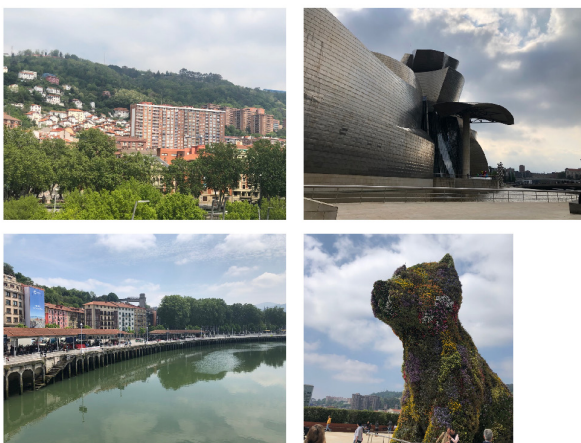

2022. május 9. és 2022. május 13. között oktatói Erasmus+ mobilitással bilbaói partnerünknél, a Baszkföldi Egyetemen (University of the Basque Country / Euskal Herriko Unibertsitatea / Universidad del País Vasco) tettem látogatást. Az egyetemet a háromnyelvű oktatási rendszere és CLIL programjai miatt választottam. (1. kép)

1. kép

Bilbao

(Fotó: Árva Valéria)

---

¹ Content and Language Integrated Learning program

A Baszkföldi Egyetemnek (Euskal Herrico Unibertstitea – EHU) három campusa van, melyek közül az egyik Bilbao mellett helyezkedik el, a városból autóbusszal 10 perc alatt megközelíthető. A dombtetőn fekvő Campus de Bizkaia folyamatosan fejlődik, a pedagógiai kar néhány éve költözött ki Bilbao belvárosából egy új épületbe. A campuson a pedagógia mellett természettudományi, műszaki, orvostudományi, képzőművészeti és gasztronómiai karok is találhatóak. Érdekesség, hogy a gasztronómiai fakultás tankonyhájaként működő menzán Michelin-csillagos éttermeivel vetekedő ebédet lehet venni fillérékért. A menza előtt a kar szőlőjét művelik. (2. kép)

2. kép

Campus de Bizkaia

(Fotó: Árva Valéria)

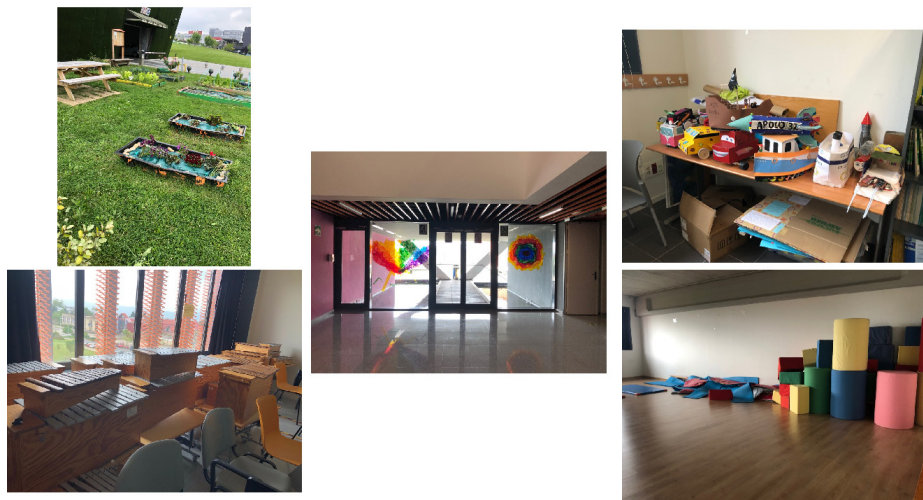

A pedagógiai kar egy új, modern és energiatakarékos épületben található. A kar nemzetközi dékánhelyettese, Carmen Encinas Reguero körbevezetett és megmutatta a kiválóan felszerelt módszertani szaktantermet. A zenei, művészeti, természettudományos termeken kívül még tankert is található az épület mellett. A sok közül leginkább két módszertani terem keltette fel az érdeklődésemet. Az egyik a STEAM, vagyis Science, Technology, Engineering, Arts and Mathematics volt. Ez az integrált tanterv a STEM-oktatást már a művészetekkel integrálja. A terem kialakítása és dekorációja híven tükrözi a módszert. (3. és 4. kép)

3. kép

Szaktáncműhelyi tanterem

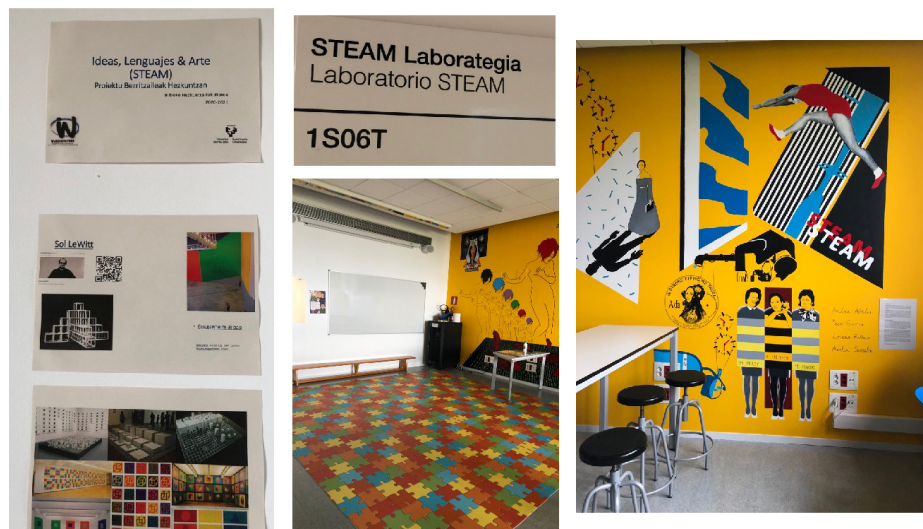
(Fotó: Árva Valéria)

4. kép

STEAM – Science, Technology, Engineering, Art and Mathematics szaktanterem

(Fotó: Árva Valéria)

Kisgyermeknevelő program ugyan nincs az egyetemen, de a kar reagált az óvodákban kialakult új helyzetre: egyre több óvodában vannak óvodás korúnál fiatalabb gyermekek. Egy-egy kurzussal az óvodapedagógus hallgatókat

erre a helyzetre is előkészítik. Ehhez a kurzushoz rendeztek be egy kisgyermeknevelői szaktantermet, melyet a Pikler-módszer² figyelembevételével alakítottak ki. (5. kép)

5. kép

Kisgyermeknevelő szaktanterem a Baszkföldi Egyetem Biskayai Campusának pedagógiai karán – a magyar Pikler-módszer alapelvei szerint berendezve
(Fotó: Árva Valéria)

A Baszkföldi Egyetem iránt az keltette fel a kíváncsiságomat, hogy az óvodapedagógusi és tanítóképzés egy- (baszk) és háromnyelvű (baszk, spanyol, angol) formában egyaránt elvégezhető, valamint a kar számos CLIL-képzést is ajánl. Mind a többnyelvű, mind a CLIL-képzések szakmai kapcsolódási pontokat jelentenek a TÓK Idegen Nyelvi és Irodalmi Tanszék szakmai tevékenységéhez: nekünk kétnyelvű általános iskolai oktatás-nevelésre, kétnyelvi óvodai nevelésre, valamint nemzetiségi programokra vannak képzéseink, melyek szintén a CLIL-módszertanon alapulnak.

A háromnyelvű óvodapedagógus- és tanítóképzés Baszkföld történelmi hátterében gyökerezik. A Baszk Autonóm Közösség hivatalosan 1982 óta kétnyelvű, a baszk és a spanyol a hivatalos nyelvek (Lasagbaster, 2010). Az ország területén kisebbségi nyelvként használt baszk (*euskera*), egyike az Európában beszélt nem indo-európai nyelveknek. Használata a hetvenes évekre visszaszorult a városokon kívül eső helyekre, az iskolákban a többségi nyelv, a spanyol volt a tanítás nyelve. A spanyolországi demokrácia létrehozása után vált lehetségessé a baszk nyelv „újraélesztése”, melynek fő helyszíne az iskola lett. Három fő iskolamodell alakult ki (Basque Government, 1983, idézi Me-

² Lásd például: Magyarországi Pikler-Lóczy Társaság honlapja <https://www.pikler.hu/magyarorszagi-pikler-loczy-tarsasag>

rino & Lasagabaster, 2018): A-modell: az oktatás nyelve spanyol, a baszkot tantárgyként tanítják. B-modell: az oktatás kétnyelvű, spanyol és baszk, a két nyelv aránya iskolánként változik. D-modell: az oktatás nyelve baszk, spanyolt heti három-négy órában tanítanak. 2009-re a D-modell, vagyis a baszk nyelvű oktatás vált a legnépszerűbbé, az érettségizett diákok 65%-a ebből a rendszerből kerül ki (Merino & Lasagabaster, 2018, p. 82).

Az angol nyelvet a 2001/2002-es tanév óta már négyéves kortól harmadik nyelvként tanítják (Lasagabaster, 2010, p. 413). Ezt a változást a szakirodalom szerint a multikulturalitást és multilingualitást támogató szülői környezet pozitívan fogadta. A kétezres évek eleje óta az angol nyelvet is CLIL-módszerrel tanítják, így a B- és D-modellekben működő iskolák mára már háromnyelvűek (Merino & Lasagabaster, 2018). Lasagabaster (2010) kutatásai szerint a baszk immerziós programban tanuló diákok spanyol nyelvtudása ugyanolyan magas szintű, mint azoké, akik spanyol nyelvű programban tanulnak. Az angol nyelvű kompetenciája azoknak a tanulóknak magasabb szintű, akik a többnyelvű, vagyis B- vagy D-modellű iskolába járnak (Ruiz de Zarobe & Lasagabaster, 2010).

Az új, baszk nyelvű iskolákban olyan pedagógusokra volt szükség, akik baszk nyelven is tudnak tanítani, ezért a pedagógusképzésben kétféle képzés közül lehet választani: baszk vagy háromnyelvű (baszk-spanyol-angol), utóbbiakra a B- és D-modellek szerint működő iskolákban van szükség. Az egyetemen a pedagógiai karon oktató kollégák elmondták, hogy az elmúlt évtizedek legfontosabb feladata az volt, hogy a baszk- és a háromnyelvű iskolák részére a nyelveken jól beszélő pedagógusokat képezzenek. Közben az egyetemi oktatók felé is elvárás, hogy magas szinten sajátítsák el a baszk nyelvet, váljanak képessé baszk nyelven is tanítani, hiszen egyre több olyan hallgató van, akik kizárólag baszkul beszélnek. Ehhez az egyetem is segítséget nyújt, ingyenesen vehetnek részt az oktatók a baszk nyelvtanfolyamokon. Az egyik kolléga, akivel konzultáltam, éppen a C2 szintű nyelvvizgára készült.

A CLIL módszertannak az egyetemi oktatásban is felismerték a jelentőségét és egyre szélesebb körben alkalmazzák, mint a hallgatók nyelvi fejlesztésének és az egyetem nemzetköziesítésének eszközét (Gonzalez Ardeo, 2014). A tanítóképző programban minden hallgató részére előírt egy idegen nyelvi kurzus, amelyet CLIL-módszertannal tartanak: a kurzus tárgya a korai nyelvi fejlesztés módszertana. A tanév utolsó óráján hospitáltam, ahol a hallgatók nyelvi módszertani projektfeladatukat mutatták be – angol nyelven. A nyelvi tanszék a közoktatásban dolgozó nyelvpedagógusok részére nemrég CLIL-szakirányú továbbképzést indított. A CLIL-módszertant más karokon is alkalmazzák már, ahol csak az oktatók nyelvtudása lehetővé teszi, indítanak angol nyelvű kurzusokat is. A fiatal oktatókat felvételének már nem csak a PhD-fokozat az előfeltétele, hanem az is, hogy képesek legyenek angolul is tanítani.

A legújabb kihívás, amire a pedagógusképző karnak fel kell készülni, a bevándorló gyermekek tanítása a közoktatásban és a hallgatók felkészítése erre a feladatra. Korábban a bevándorlás Baszkföldön sokkal kisebb mértékű

volt, mint Spanyolország más részein. Ma már például nagyon sok afrikai bevándorló érkezik, akik aztán halászként dolgoznak. Mivel az első generációs bevándorlók gyermekei egyetemista korba kerültek, közülük a pedagógus szakosoknak fontos szerepük lehet majd a bevándorlók gyermekeinek tanításában, hiszen ők beszélnek ezeknek a gyermekeknek az anyanyelvét is.

A Baszkföldi Egyetem Biskayai Campusa ugyan városon kívül van, de napközben megtölti a diákélet. A BBC egyik beszámolója (Coughlan, 2016) szerint a baszk kormány Európában is kiemelkedő módon kezeli az oktatást, csak Dániában és Ausztriában magasabb az egy tanulóra fordított normatíva, mint Baszkföldön. A munkaképes korú lakosság 48 százaléka rendelkezik felsőfokú képesítéssel, amihez hasonló aránnyal csak Finnországban és Norvégiában találkozhatunk. Különösen magas a diplomások között a természettudomány, matematika és mérnök szakosok aránya. A baszk kormányzat a közoktatáson felül a kutatásba és a hi-tech ipari fejlesztésekbe is óriási összegeket investált. Ennek a politikának tulajdonítják azt az eredményt, hogy itt a fiatalok között a munkanélküliség sokkal alacsonyabb arányú, mint Spanyolország más részein.

Bilbao városa egy zöld völgyben helyezkedik el, parkokkal és elegáns épületekkel szegélyezett utcákból áll. Nehéz elhinni, hogy néhány évtizede az ország egyik legszennyezettebb nehézipari városa volt, amit sok pénzzel és munkával változtattak át egy kellemes, pezsgő kultúrájú helyé, ami otthont ad a fantasztikus Guggenheim Múzeumnak is.

Köszönetnyilvánítás:

Szeretnék köszönetet mondani a University of Basque Country oktatóinak, akikkel konzultálhattam és akiknek az óráin hospitáltam: *Amaia Aguirreogitia, Mira Mar Boillos, Paolo Cortazar, Nerea Eizagirre, Maria Del Carmen Encinas, Ruth Milla*

Irodalom

- Basque Government (1983). Decreto 138/1983, de 11 de julio, por el que se regula el uso de las lenguas oficiales en la enseñanza no universitaria en el País Vasco. *Official Journal of the Basque Country*, 108, 2471–2475. <http://www.euskadi.net>.
- Coughlan, S. (2016). Basques reinvent themselves as education power. *BBC News*. 2016. 06. 15. <https://www.bbc.com/news/business-36517928>
- González Ardeo, J. M. (2013). Trilingual identity of engineering students in the Basque Country. *International Journal of Multilingualism*, 11(1), 23–40. <https://doi.org/10.1080/14790718.2013.816308>
- Lasagabaster, D. (2010). Bilingualism, Immersion Programmes and Language Learning in the Basque Country. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 22(5), 401–425. <https://doi.org/10.1080/01434630108666443>

- Merino, J. A. & Lasagabaster, D. (2018). CLIL as a way to multilingualism. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 21(1), 79–92. <https://doi.org/10.1080/13670050.2015.1128386>
- Ruiz de Zárobe, Y. & Lasagabaster, D. (2010). CLIL in a bilingual community. The Basque autonomous community. In Ruiz de Zárobe, Y. & Lasagabaster, D. (Eds.), *CLIL in Spain: Implementation, Results and Teacher Training* (pp. 12–29). Cambridge Scholars Publishing.

Árva Valéria: <https://orcid.org/0000-0002-6346-6241>